

เรื่อง เรือนขุนทรงราชผล (พลี สุภดิษฐ์)

รายละเอียด

บนถนนเทศบาล ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่วัดเสด็จขึ้นมาจนถึงการประกากำแพงเพชร มีบ้านเรือนไทยเก่าแก่อายุนับร้อยปีจำนวนมาก เป็นโชคดีของกำแพงเพชร ที่บ้านเหล่านี้เหลือจากไฟไหม้ใหญ่ที่กำแพงเพชร เมื่อวันศุกร์ ที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2506 ขึ้น 4 ค่ำ เดือน 6 ปีเถาะ ค.ศ. 1963 เวลาประมาณ 10 น. เกิดไฟไหม้กำแพงเพชรครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ ไหม้บ้านเรือนบนถนนเทศบาลทั้งสายประมาณร้อยหลังคาเรือน

บ้านที่เหลืออยู่ที่ยังคงงามคือบ้านขุนทรงราชผล ตั้งอยู่เลขที่ 67 ถนนเทศบาล 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร สร้างเมื่อประมาณปี พ.ศ.2451 รองอำมาตย์ตรีขุนทรงราชผล (พลี สุภดิษฐ์) เกิดเมื่อ 8 พฤษภาคม 2427 เป็นบุตรนายอ้น นางซุม เป็นชาวกำแพงเพชร โดยกำเนิดมีพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน 7 คน รับราชการเป็นข้าราชการสังกัดกรมสรรพากร ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

เสด็จประพาสต้นจังหวัดกำแพงเพชรครั้งแรก พ.ศ.2449 ท่านมีอายุ 22 ปี อาจยังได้ได้รับตำแหน่งขุนทรงราชผล เป็นสุภมาตราจังหวัดกำแพงเพชร (ตำแหน่งข้าราชการหัวเมืองตำแหน่งหนึ่ง ในปัจจุบันหมายถึงผู้ช่วยสรรพากรจังหวัด) และได้พบรักกับแม่หวีด รามสูต สวงามเมืองกำแพงเพชร ซึ่งเป็นธิดาของหลวงพิพิธภัย และหลานสาวพระยารามณรงค์สงคราม เจ้าเมืองกำแพงเพชร และได้อาศัยบ้านหลังนี้เป็นเรือนหอครองรักกันมาจนกระทั่งมีบุตรธิดา 3 คน คือคุณครุวัฒนา พันเอกพิเศษทวีป และนางประวดี สุภดิษฐ์ ปัจจุบันบ้านหลังนี้เป็น

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

กรรมสิทธิ์ของนางกนกวรรณ เสี่ยงมศิลป์ (ศุภดิษฐ์) หลานครุวัฒนา ศุภดิษฐ์ นับอายุได้กว่าร้อยปี ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และตำนานแห่งความรักของขุนทรงราชพล และแม่หวีด คณงามเมืองกำแพง ในสายพระเนตรของพระพุทธเจ้าหลวง เมื่อคราสเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อปีพระพุทธศักราช 2449 เมื่อแม่หวีดถึงแก่กรรมเมื่อราวอายุ 29 ปี ขุนทรงราชพลได้ครองตัวเป็นโสดมาตลอดชีวิตที่บ้านหลังนี้ จนถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2507 อายุได้ 80 ปี

ลักษณะสถาปัตยกรรม ตัวเป็นเรือนปั้นหยา (เรือนไม้แบบยุโรป มุงหลังคาด้วยกระเบื้อง หลังคาทุกด้านชนกันแบบพีระมิด ไม่มีหน้าจั่ว) ผสมกับเรือนมะนิลา (เรือนมะนิลาเป็นเรือนหลังคาปั้นหยาและมีจั่วด้านหน้า ได้เริ่มมีให้เห็นอย่างประปรายในสมัยรัชกาลที่ 5 ถ้าเป็นเรือนชั้นเดียวมักทำด้านหน้าเป็นเฉลียงทางเดิน (Colonade) ที่หน้าจั่วจะไม่มีลวดลายฉลุ) โดยตัวเรือนใหญ่เป็นเรือนปั้นหยา แต่มีมุขออกไปด้านหน้าเป็นห้องรับแขก ตามแบบฉบับของผู้มีฐานะในสมัยรัชกาลที่ 5 ต่อรัชกาลที่ 6 เป็นเรือนไม้สักทั้งหลังยกใต้ถุนสูงประมาณสองเมตร ขนาดหน้ากว้าง 7.7 เมตร ลึก 7.7 เมตร ในอดีตจะมีเรือนชานต่อออกจากห้องรับแขก ซึ่งจะใช้เป็นเรือนครัวและห้องน้ำ และต่อจากเรือนชานจะเป็นเรือนปั้นหยาต่ออีก 1 หลัง แต่เนื่องจากบ้านมีอายุมากกว่า 106 ปี ทำให้บ้านมีสภาพผุพังไปตามกาลเวลา และได้มีการรื้อเรือนด้านหลังนออก ทำให้ปัจจุบันมีเรือนที่เป็นห้องนอนอยู่เพียง 1 หลัง เท่านั้น บนบ้านหลังนี้ด้านหลังเป็นห้องนอนของขุนทรงราชพล มีบ้านประตูเป็นบานเฟี้ยม เปิดได้ทุกบาน แบบของประตูบานเฟี้ยมเป็นแบบฉบับดั้งเดิมของสถาปัตยกรรมมะนิลา คือ ด้านบนเป็นบานเกร็ด ด้านล่างเป็นฝาปะกนมีลวดลายงดงาม มีธรณีประตูสูง ประมาณ 6 นิ้ว ฝาด้านตีตามขวางตามแบบเรือนทั่วไป พื้นเป็นไม้ขนาดหนาประมาณ 1 นิ้ว หน้ากว้าง ราง 10-12 นิ้ว มีบันไดขึ้นลงทั้งสองด้าน ภายในมีเตียงเหล็กอายุกว่าร้อยปีอยู่สองหลัง เก็บรูปที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ไว้อย่างมากมาย ขอขอบคุณอาจารย์สุมาลี เกตุเจริญ หลานสาวผู้ดูแลบ้านหลังนี้มานานแสนนาน

คำสำคัญ : เรือนโบราณ

ที่มา : สันติ อภัยราช. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการอบรมมัคคุเทศก์ เทศบาลเมืองกำแพงเพชร.

กำแพงเพชร: เทศบาลเมืองกำแพงเพชร.

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-03-06

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1355&code_db=610007&code_type=01